

«40 рекомендацій

Об'єднання кредитних спілок «Програма захисту вкладів»

щодо дій кредитних спілок в умовах загострення ситуації на фінансових ринках»

Ці рекомендації розроблені з метою попередження різкого зниження обсягу депозитного портфеля кредитних спілок та забезпечення виконання своїх зобов'язань кредитними спілками у випадку різких коливань на фінансовому ринку України.

Рада Об'єднання кредитних спілок «Програма захисту вкладів» наполягає на впровадженні в дію даних рекомендацій всіма кредитними спілками – учасниками «Програми захисту вкладів» та рекомендує їх впровадження іншим кредитним спілкам.

1. Здійснювати щомісячний узагальнений аналіз активів та пасивів (за строками, якістю, вартістю) та контроль з боку спостережної ради та правління кредитної спілки і за необхідності вживати невідкладних заходів реагування.
2. Здійснювати контроль за зміною структури кредитного та депозитного портфелів за строками, утримувати збалансованість у строках залучення та розміщення коштів і уникати можливих часових розривів. В обов'язковому порядку вести план руху грошових коштів на 18 місяців наперед з метою попередження можливих розривів ліквідності.
3. Забезпечити помірний рівень концентрації кредитного портфеля (залишок заборгованості по кредитах одного члена кредитної спілки та пов'язаних з ним осіб - не більше 10% капіталу кредитної спілки не більше 5% кредитного портфеля кредитної спілки).
4. Забезпечити помірний рівень концентрації депозитного портфеля (залишок заборгованості по депозитах одного члена кредитної спілки та пов'язаних з ним осіб - не більше 10% капіталу кредитної спілки та не більше 5% депозитного портфеля кредитної спілки).
5. Переглянути та урізноманітнити процентну політику за внесками (вкладами) на депозитні рахунки та кредитами із врахуванням короткострокової необхідності утримання чи зменшення/збільшення обсягів залучених за відповідною ціною коштів, виходячи із існуючої можливості їх ефективного та малоризикового розміщення.
6. Запровадити систему мотивації для позичальників, які отримують кредити на короткі терміни (до 6 місяців).
7. Запровадити систему мотивації для вкладників, які розміщують кошти на строк понад 18 місяців, передбачивши при цьому обов'язкові штрафні санкції при достроковому розірванні договору.
8. При встановленні умов надання фінансових послуг кредитною спілкою не допускати:
 - прив'язку основної суми кредиту/депозиту до курсу іноземної валюти;
 - прив'язку процентних ставок до курсів іноземних валют чи іншої бази

розрахунку коригуючих коефіцієнтів.

9. Щомісячно здійснювати внутрішню оцінку (аудит) кредитного портфеля та проводити інвентаризацію заборгованості за наданими кредитами. У разі здійснювати заходи з реструктуризації простроченої кредитної заборгованості (перегляд графіку платежів, пролонгація, зміна черговості погашення тощо).
10. Провести аналіз якості кредитного портфеля відповідно до цілей наданих кредитів, встановити рівень ризиковості окремих видів кредитів та не допускати оформлення кредитів з високим рівнем ризику неповернення.
11. Здійснювати кредитування лише за наявності резерву ліквідності для проведення дострокових виплат внесків (вкладів) членів кредитної спілки на депозитні рахунки за заявами членів кредитної спілки.
12. Обмежити проведення активних операцій з кредитування своїх членів шляхом надання переважно коротко- та середньострокових кредитів з терміном погашення до 9-ти місяців, враховуючи планові виплати по зобов'язаннях.
13. Утримуватися від видачі кредитів, пов'язаних з великими кредитними ризиками в розумінні нормативних актів Уповноваженого органу згідно Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг».
14. При укладанні кредитних договорів обов'язково передбачати щомісячну сплату основної суми кредиту.
15. Посилити контроль за наданням в повному обсязі позичальниками документів, які підтверджують їхню платоспроможність, здійснювати аналіз витрат позичальників, проводити ретельний попередній аналіз документів на предмет їх достовірності та достатності. Використовувати механізм бюро кредитних історій (в тому числі за рахунок позичальника) для перевірки інформації щодо наявності заборгованості перед іншими фінансовими установами.
16. У разі використання поручительства в якості забезпечення по кредитному договору ретельно розглядати кандидатури поручителів (бажано, щоб поручителі мали різні місця роботи або сфери підприємницької діяльності) та уникати «перехресної поруки».
17. При провадженні кредитної діяльності по можливості здійснити диверсифікацію категорій позичальників, виходячи із джерел отримуваного ними основного доходу.
18. Спрямувати роботу юридичної служби, кредитного підрозділу та відокремлених підрозділів кредитної спілки на пріоритетну роботу з боржниками, за необхідності на засадах аутсорсингу залучати до співпраці колекторські компанії, Call- центри тощо.
19. Переглянути процентну політику за кредитами з метою зменшення ризиків їх неповернення.
20. Утримуватися від кредитування інших кредитних спілок. Вжити заходів для оперативного скорочення обсягу кредиторської заборгованості з боку інших кредитних спілок у разі наявності такої заборгованості.
21. Здійснювати щомісячний узагальнений аналіз та контроль за структурою,

- вартістю, строками депозитного портфеля з боку спостережної ради та правління кредитної спілки і за необхідності вживати невідкладних заходів реагування щодо його корегування.
22. Дострокове повернення внесків (вкладів) членів кредитної спілки за їх заявами здійснювати відповідно до «Правил здійснення депозитних операцій для кредитних спілок», затверджених розпорядженням Держфінпослуг № 821 від 30 грудня 2011 року та внутрішніх положень кредитної спілки.
 23. Запровадити щоденний розрахунок резервів ліквідності в кредитній спілці.
 24. Забезпечити наявність на початок кожного робочого дня в касі, на поточному рахунку в банку, депозитах до запитання в ОКСі чи банку, грошових резервів в сумі не менше 10% від депозитів членів кредитної спілки.
 25. При достроковому розірванні договорів з ініціативи вкладника застосовувати штрафні санкції, передбачені договором про залучення внеску (вкладу) члена кредитної спілки на депозитні рахунки.
 26. При укладенні нових договорів по залученню внесків (вкладів) членів кредитної спілки на депозитні рахунки передбачати щонайменше місячний термін для повернення внесків (вкладів) членів на депозитні рахунки у разі дострокового розірвання договорів за ініціативою членів.
 27. Щомісячно складати план-прогноз виплат внесків (вкладів) на депозитні рахунки на місяць вперед та, проводячи індивідуальну роботу із вкладниками, максимально з'ясовувати їхні наміри щодо подальших дій по договору (припинення чи пролонгації).
 28. Уникати залучення внесків (вкладів) членів кредитних спілок на депозитні рахунки на короткий строк та на умовах внесків (вкладів) на депозитні рахунки до запитання чи з правом часткового зняття суми вкладу на вимогу члена.
 29. Гнучко управляти процентною маржею з метою утримання планового рівня доходності кредитної спілки, що має забезпечити покриття постійних операційних витрат.
 30. Вести зважену та диверсифіковану політику щодо розміщення тимчасово вільних коштів кредитної спілки на депозитних рахунках у банківських установах, об'єднаних кредитних спілках, здійснення інших видів фінансових інвестицій, з огляду на існуючі ризики, пов'язані з таким розміщенням коштів.
 31. Утриматись від розміщення тимчасово вільних коштів в установах, які пропонують спекулятивно завищені відсоткові ставки по депозитах.
 32. Мінімізувати поточні операційні витрати та витрати, пов'язані з обслуговуванням зобов'язань кредитної спілки, в тому числі шляхом оптимізації діяльності відокремлених підрозділів кредитної спілки. Не допускати перевищення операційних витрат більше 10% (за рік) від середньорічних активів кредитної спілки.
 33. За можливості залучати довгострокові грошові кошти інших фінансових установ, крім кредитних спілок, з метою підтримки ліквідності кредитної спілки.
 34. Провести аналіз ефективності роботи відокремлених підрозділів кредитної

спілки (наприклад, використовуючи показник «cost/income ratio» (співвідношення витрат до доходів)). За необхідності, здійснити корегування політики щодо надання фінансових послуг членам кредитної спілки через відокремлені підрозділи, в тому числі розглянути питання ліквідації відокремлених підрозділів.

35. Щоквартально складати та корегувати прогноз планових доходів та видатків кредитної спілки.
36. Оптимізувати склад активів кредитної спілки, зокрема, основних засобів, з метою зменшення питомої ваги непродуктивних активів або можливості переведення їх у ліквідну форму.
37. Запровадити ефективні та різнопланові засоби оперативних комунікацій та зворотного зв'язку із членами кредитної спілки (випуск та розповсюдження спеціальних інформаційних бюлетенів, запровадження телефонної «гарячої лінії», вдосконалення веб-сторінки, встановлення обов'язкових годин прийому членів керівництвом кредитної спілки, розміщення оперативної фінансової інформації про діяльність кредитної спілки у доступних для безперешкодного ознайомлення місцях у її головному офісі та приміщеннях відокремлених підрозділів, запровадження ефективної процедури реагування на індивідуальні скарги та звернення членів кредитної спілки тощо).
38. Щоквартально проводити інформаційні зустрічі з членами кредитних спілок. Інформаційні зустрічі повинні проводитися за встановленим графіком, який має бути розміщений у доступному для ознайомлення місці і містити дату, місце та час проведення зустрічей. Такі інформаційні зустрічі повинні проводитися керівництвом кредитної спілки і мати за мету доведення інформації про об'єктивний поточний стан справ у кредитній спілці до її членів.
39. Забезпечити участь керівництва та контактного персоналу кредитної спілки у спеціальних програмах підвищення кваліфікації, спрямованих на підвищення антикризової стійкості кредитної спілки в розрізі окремих функціональних аспектів її діяльності.
40. Забезпечити повноцінну участь кредитної спілки у системних проектах «Відкрита кредитна спілка», «Фінансова просвіта».